

कोदोको रक्सीलाई विश्व बजारमा लैजानुपर्छ

कोरोना भाइरसको संक्रमण समुदायस्तरमा फैलिएको बेला प्रदेश सरकारको सामाजिक विकास मन्त्रालयको जिम्मेवारी सम्हालेकी उषाकला राई कोदोको रक्सी ब्रान्डड गर्ने भन्दै कार्यदल गठन गरेपछि चर्चा र विवादमा छिन्। प्रदेशमा कोरोना संक्रमण दर वैशाख १४ गतेसम्म २१ प्रतिशत पुगेको बेला कोभिड नियन्त्रण की कोदोको रक्सी ब्राण्डलाई प्राथमिकता दिने भन्ने प्रश्न सरकारमाथि उठिरहेको छ। कोरोना रोकथाम र नियन्त्रणको पहल र प्रयत्न सरकारले प्रभावकारी रूपमा गर्न सकेको छैन। जसले गर्वा नागरिकमा त्रासको अवस्था छ। खुला सीमालाका कारण अवैध आवतजावत नियन्त्रणमा छैन। तोकिएको स्वास्थ्य सुरक्षा मापदण्ड पनि पालना भएको छैन। जसले संक्रमण फैलाउन मद्दत गरिरहेको छ। यो अवस्थामा मन्त्रालयले कसरी काम गर्दैछ त भन्ने बारमा मन्त्री राईसँग हाम्रोमत दैनिकका लागि अर्जुनकुमार आचार्य र गोकुल पराजुलाई गरेको कुराकानीको प्रस्तुत गरिएको छ:

उषाकला राई

सामाजिक विकासमन्त्री, प्रदेश नं. १

कोरोना महामारी दोहेरिएको छ। प्रदेश १ मा अहिलेको कोरोना संक्रमणको अवस्थालाई तपाईंको मन्त्रालयले कसरी लिएको छ?

● पछिल्लो संक्रमणको दरलाई हेर्दा भयावह अवस्थाकै संकेत देखिन्छ। ग्रामा हेर्दा भारतमा भैं संक्रमण दर आकाशमिएको छ। सुख्नाती चरणमा ९ प्रतिशतको दरमा रहेको संक्रमण मंगलबाट २१ प्रतिशत पुगेको छ। अहिलेसम्म प्राथमिक भएको छ। यसका लागि गर्नुपर्छ त भन्ने देखिन्छ। त्यसेते कोरोना रोकथाम र नियन्त्रण गर्नका लागि सरकार, नागरिक समाज, सरोकारवाला निकायहरु सबै मिलेका जानुपर्छ।

नेपालमा कोरोना संक्रमण हुनुमा भारतमा फैलाएको महामारी हो। महामारीकै अवधिभार भारतबाट खुला सीमानाको दुख्योग गरी लुकियाउँची प्रेरणा गर्ने बाबरिको अंदाजा छ। अरुलेखामा आउने क्रम जारी रह्यो। केही दिन अधिक मेरो सीमी क्षेत्रको अवलोकन गर्ने त्यसलाई नियन्त्रण गर्न कडा निर्देश दिएँ। यद्यपी प्रहरीलाई निर्देश गर्ने मेरो मन्त्रालयको जिम्मेवारी होइन। तर, जनाको स्वास्थ्यसंरक्षण मैले सरोकार, राख्नर त्यस्तो प्रयत्न गर्ने। फलबद्ध खुलेआम आवतजावत नियन्त्रणलाई भएको छ।

कोरोना महामारीले भयावह हप्त लिने स्वीकारित्वाच सरकारको तयारी चै कस्तो छ?

● प्रदेश सरकार यस विषयमा गम्भीर छ। यतिहालो संक्रमण फैलिएला भन्ने हालीलाई लागेको थिए। त्यसेते तयारीको काममा केही विलम्ब भएको हो। तर, यो विषयलाई सरकारले गम्भीरपूर्णक दिएको छ। पिरिसिएमसीको बैठकमा हालीले तयारीका लागि पूर्ण निर्देश दिएका छौं। सरकारले गर्ने अवधिकारी भएको छ।

● सामाजिक विकास मन्त्रालयले मुख्य लाकाहरुमा हेल्प डेस्कहरू त्रियायिल नै राखेको छ। तर, पनि खुला सीमाका कामा पूर्णपूर्णमा नियन्त्रण गर्न गाहो भएको छ। अब तुन्हाँ कमिया पनि दुई सय जानालाई राख्नसक्ने होलिड सेन्टरहरू स्थापना गर्ने तयारी भज्ञेको छ। जिल्लालाई होलिड सेन्टरहरू स्थापना गर्ने कुरा करिएको छ।

● सामाजिक विकास मन्त्रालयले मुख्य लाकाहरुमा

स्थापना गर्नुपर्छ। त्यस विषयमा मैले पहल बढाएको छु। यसका लागि हामी सबै संघीय सरकार, प्रदेश, स्थानीय तह, नागरिक समाज, सामाजिक संघरस्थाहरु एकजुट भएका काम गर्नुपर्छ भनेमा हाम्रो मन्त्रालयले पहल गरिरहेको छ। मंगलबाट त्यसी अनुरुप सङ्कमा स्वयं गएर मास्क लागाउका दिएका छ। जसले अवस्था भयावह हुन्नकाल भन्ने देखाउँछ। त्यसेते कोरोना रोकथाम र नियन्त्रण गर्नका लागि सरकार, नागरिक समाज, सरोकारवाला निकायहरु सबै मिलेका जानुपर्छ।

● पछिल्लो संक्रमणको संस्था पाँच सयभन्ना माथि भयो भन्ने निवेशाजा गर्नसक्ने अधिकार दिएको छ। जसले अवस्था भयावह त्यसी अनुरुप सङ्कमा पुगेको छ।

● हामीले संघीय सरकारको निर्देशन र नियन्त्रण उल्लंघन गरेका छौं। अबजा गर्ने कुरा पनि होइन।

पिरिसिएमसीको बैठकमा हालीले तयारीको लागि पूर्णपूर्ण छ। त्यसेते काममा केही विलम्ब भएको छो। अभै अधिक अवधिकारी गर्ने भन्ने एकै एको छ। संक्रमणको देण्ट र टेटेड्रेन भएको दिएको छ।

● हामीले संघीय सरकारको निर्देशन र नियन्त्रण उल्लंघन गरेका छौं। अबजा गर्ने कुरा पनि होइन।

पिरिसिएमसीको बैठकमा हालीले तयारीको लागि पूर्णपूर्ण छ। त्यसेते काममा केही विलम्ब भएको छो। अभै अधिक अवधिकारी गर्ने भन्ने एकै एको छ।

● हामीले संघीय सरकारको निर्देशन र नियन्त्रण उल्लंघन गरेका छौं। अबजा गर्ने कुरा पनि होइन।

पिरिसिएमसीको बैठकमा हालीले तयारीको लागि पूर्णपूर्ण छ। त्यसेते काममा केही विलम्ब भएको छो। अभै अधिक अवधिकारी गर्ने भन्ने एकै एको छ।

● हामीले संघीय सरकारको निर्देशन र नियन्त्रण उल्लंघन गरेका छौं। अबजा गर्ने कुरा पनि होइन।

पिरिसिएमसीको बैठकमा हालीले तयारीको लागि पूर्णपूर्ण छ। त्यसेते काममा केही विलम्ब भएको छो। अभै अधिक अवधिकारी गर्ने भन्ने एकै एको छ।

● हामीले संघीय सरकारको निर्देशन र नियन्त्रण उल्लंघन गरेका छौं। अबजा गर्ने कुरा पनि होइन।

पिरिसिएमसीको बैठकमा हालीले तयारीको लागि पूर्णपूर्ण छ। त्यसेते काममा केही विलम्ब भएको छो। अभै अधिक अवधिकारी गर्ने भन्ने एकै एको छ।

● हामीले संघीय सरकारको निर्देशन र नियन्त्रण उल्लंघन गरेका छौं। अबजा गर्ने कुरा पनि होइन।

पिरिसिएमसीको बैठकमा हालीले तयारीको लागि पूर्णपूर्ण छ। त्यसेते काममा केही विलम्ब भएको छो। अभै अधिक अवधिकारी गर्ने भन्ने एकै एको छ।

● हामीले संघीय सरकारको निर्देशन र नियन्त्रण उल्लंघन गरेका छौं। अबजा गर्ने कुरा पनि होइन।

पिरिसिएमसीको बैठकमा हालीले तयारीको लागि पूर्णपूर्ण छ। त्यसेते काममा केही विलम्ब भएको छो। अभै अधिक अवधिकारी गर्ने भन्ने एकै एको छ।

● हामीले संघीय सरकारको निर्देशन र नियन्त्रण उल्लंघन गरेका छौं। अबजा गर्ने कुरा पनि होइन।

पिरिसिएमसीको बैठकमा हालीले तयारीको लागि पूर्णपूर्ण छ। त्यसेते काममा केही विलम्ब भएको छो। अभै अधिक अवधिकारी गर्ने भन्ने एकै एको छ।

● हामीले संघीय सरकारको निर्देशन र नियन्त्रण उल्लंघन गरेका छौं। अबजा गर्ने कुरा पनि होइन।

पिरिसिएमसीको बैठकमा हालीले तयारीको लागि पूर्णपूर्ण छ। त्यसेते काममा केही विलम्ब भएको छो। अभै अधिक अवधिकारी गर्ने भन्ने एकै एको छ।

● हामीले संघीय सरकारको निर्देशन र नियन्त्रण उल्लंघन गरेका छौं। अबजा गर्ने कुरा पनि होइन।

पिरिसिएमसीको बैठकमा हालीले तयारीको लागि पूर्णपूर्ण छ। त्यसेते काममा केही विलम्ब भएको छो। अभै अधिक अवधिकारी गर्ने भन्ने एकै एको छ।

● हामीले संघीय सरकारको निर्देशन र नियन्त्रण उल्लंघन गरेका छौं। अबजा गर्ने कुरा पनि होइन।

पिरिसिएमसीको बैठकमा हालीले तयारीको लागि पूर्णपूर्ण छ। त्यसेते काममा केही विलम्ब भएको छो। अभै अधिक अवधिकारी गर्ने भन्ने एकै एको छ।

● हामीले संघीय सरकारको निर्देशन र नियन्त्रण उल्लंघन गरेका छौं। अबजा गर्ने कुरा पनि होइन।

पिरिसिएमसीको बैठकमा हालीले तयारीको लागि पूर्णपूर्ण छ। त्यसेते काममा केही विलम्ब भएको छो। अभै अधिक अवधिकारी गर्ने भन्ने एकै एको छ।

● हामीले संघीय सरकारको निर्देशन र नियन्त्रण उल्लंघन गरेका छौं। अबजा गर्ने कुरा पनि होइन।

पिरिसिएमसीको बैठकमा हालीले तयारीको लागि पूर्णपूर्ण छ। त्यसेते काममा केही विलम्ब भएको छो। अभै अधिक अवधिकारी गर्ने भन्ने एकै एको छ।

● हामीले संघीय सरकारको निर्देशन र नियन्त्रण उल्लंघन गरेका छौं। अबजा गर्ने कुरा पनि होइन।

पिरिसिएमसीको बैठकमा हालीले तयारीको लागि पूर्णपूर्ण छ। त्यसेते काममा केही विलम्ब भएको छो। अभै अधिक अवधिकारी गर्ने भन्ने एकै एको छ।

● हामीले संघीय सरकारको निर्देशन र नियन्त्रण उल्लंघन गरेका छौं। अबजा गर्ने कुरा पनि होइन।

पिरिसिएमसीको बैठकमा हालीले तयारीको लागि पूर्णपूर्ण छ। त्यसेते काममा केही विलम्ब भएको छो। अभै